

транспортними спорудами самостійно, не зважаючи ні на які обставини і за будь яких умов [4, с. 115–116].

Важливим для нашого дослідження є позиція Т. Лормана, згідно з якою формування інклюзивного середовища передбачає: розвиток позитивного ставлення до ідеї інклюзії дітей з особливими освітніми потребами та можливостей їхнього розвитку і навчання; реалізацію політики, спрямованої на надання підтримки на рівні держави, органів освіти, громади, закладу освіти; процеси, що відбуваються у школах / класах, ґрунтуються на перевірених технологіях і методах; використання гнучкої навчальної програми і викладання (застосування адаптацій та модифікацій; диференційоване викладання); залучення громади до діяльності шкіл; змістовну рефлексію учителя (постійний моніторинг власної професійної діяльності); необхідне навчання та ресурси [2, с. 108].

Отже, інклюзивне освітнє середовище закладу загальної середньої освіти – це сукупність спеціальних освітніх умов, створених для включення учнів з особливими освітніми потребами в загальний освітній процес. Констатовано, що для інклюзивного освітнього середовища характерні гнучкість, готовність до змін, мобільність, ефективність управління, переважання гуманістичних цінностей, індивідуалізація освітнього процесу, врахування можливостей і потреб кожної дитини, наявність ресурсів для реалізації індивідуального освітнього маршруту.

Література

1. Ервін Е., Кугельмас Д. Підготовка вчителів і вихователів до роботи в інклюзивних класах та групах. Київ: Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2000. 203 с.
2. Лорман Т. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі : практ. посіб. / Т. Лорман, Дж. Депплер, Д. Харві; пер. з англ. Київ: СПД–ФО Парашин І.С., 2010. 296 с.
3. Поліхроніді А. Створення інклюзивного освітнього середовища в сучасних навчальних закладах. *Наука і освіта*, 2016. № 6. С. 82–85.
4. Удич З. І. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Тернопіль: КІЦ «ПРІНТ-ОФІС», 2015. 378 с.

УДК [174.7-028.42]:37.014.6(043.2)

КУЗЬМА-КАЧУР М.І.,
Мукачівський державний університет

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Сьогодні до найважливіших проблем професійної освіти і науки України слід віднести питання академічної нечесності, основною формою якого є академічний плагіат.

У вітчизняній освітянській і науковій практиці спостерігається стійка тенденція – збільшення випадків запозичення та використання з корисною метою результатів наукових досліджень. Тому питання академічної доброчесності та наслідків її недотримання на сьогодні є надзвичайно

актуальним для вищої школи в Україні. З метою сприяння академічній доброчесності, застосування сучасних технологічних програмних продуктів для освіти, використання антиплагіатних систем у ЗВО та підвищення якості освіти в цілому у квітні 2018 р. було підписано меморандум між Міністерством освіти і науки України та компанією Unicheck.

Основним інструментом дотримання академічної доброчесності є Кодекси честі. Окрім них у кожному ЗВО існують документи, що містять перелік етичних норм, яких повинна дотримуватись академічна спільнота та санкції за їх порушення.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- обов’язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей, обґрунтування їх у власному рукописі;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково-педагогічну, дослідницьку діяльність.

Окрім академічного плагіату до порушень академічної доброчесності відносять фабрикацію, обман, списування, хабарництво, зловживання службовим/науковим/освітнім становищем тощо. За ці та інші порушення суб’єкти можуть бути позбавлені наукового ступеня, вченого звання, займаної посади, а також права очолювати певні науково-освітні структури чи бути членом цих структур. В цьому і полягає академічна відповідальність – здатність бути свідомим своїх академічних дій чи бездіяльності, а також у разі недотримання принципів академічної доброчесності бути притягнутим до низки запобіжних чи карних санкцій.

Звернемось до трактування основних дефініцій проблеми дослідження:

– *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

– *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше

опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів (дублікація публікацій, дублювання наукових результатів, агрегування чи доповнення даних, дезагрегування даних, повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію);

– *фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- *списування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти [2].

Варто зауважити, що автори публікацій задля якісного встановлення оригінальності тексту вдаються до різних методів приховування плагіату. Найпоширенішими є: використання прихованих символів, заміна символів у слові латиницею, нерівномірне розміщення запозиченого тексту в роботі, стилістична неоднорідність дослідження, написання роботи складною мовою та заміна слів синонімами, маніпуляція цитатами, переклад та ін.

Одним з інструментів дотримання академічної доброчесності в Мукачівському державному університеті розроблено і затверджено «Положення про академічну доброчесність» відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 42. Академічна доброчесність) та Закону України «Про вищу освіту» (стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти) [3]. Згідно нього в повному обсязі втілюються заходи у вигляді впровадження відповідних новітніх технологій щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників і здобувачів вищої освіти. Нині існує значна кількість програмних засобів для боротьби з плагіатом: AntiPlagiarism.NET, Etxtantiplagiat, StrikePlagiarism, text.ru (підтримує укр. мову), AdvegoPlagiat (підтримує укр. мову), та ін.

Таким чином, питання академічної доброчесності має дуже велике значення в освітньому процесі. Кожен, хто має відношення до освітнього закладу, повинен пам'ятати про моральні норми й доброчесність та дотримуватись їх у своїй професійній діяльності.

Література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с. – URL : <https://drive.google.com/file/d/0B9ePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view> (дата звернення 20.04.2021р.)

2. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII «Про освіту», стаття 42, частина 4.:
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 20.04.2021р.)

3. Положення про академічну доброчесність у Мукачівському державному університеті. URL: https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Положення-про-академічну-доброчесність_МДУ.pdf (дата звернення 20.04.2021р.)

УДК [376:37.011.3-057.87]:37.013.77(043.2)

КУРИЛО Л.Ф.,
Національна академія управління, м. Київ

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА СТУДЕНТІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Однією з провідних тенденцій розвитку освітньої галузі України є практична реалізація ідей інклюзивної освіти, що гарантує рівні права на доступність і отримання якісної загальної, професійної та вищої освіти для осіб з фізичними вадами. На думку фахівців, інтегрування дітей, молоді з особливими потребами до загальноосвітнього простору України, варто розглядати як один з напрямів гуманізації всієї системи освіти [1, с. 6].

Зазначимо, що інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, яка ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання, що передбачає навчання осіб з особливими потребами в умовах закладу загальної середньої освіти чи вищого навчального закладу. Важливо наголосити на тому, що інклюзія передбачає пристосування шкіл, ВНЗ та їх загальної освітньої філософії та політики до потреб усіх учнів і студентів – як обдарованих дітей, так і тих, котрі мають особливі потреби. Отже, інклюзія – це процес інтеграції молоді до освітнього процесу незалежно від фізичних, психічних, інтелектуальних, соціальних, емоційних, мовних та інших вад особистості.

Слід також звернути увагу на те, що реалізація інклюзивної моделі освіти потребує розв'язання низки завдань: 1) організація навчального процесу, який би задовольняв освітні потреби всіх дітей; 2) розробка системи надання спеціальних освітніх і фахових послуг для дітей з особливими освітніми потребами; 3) створення позитивного клімату в освітньому середовищі та поза його межами.

Інклюзивна модель освіти охоплює наступні чинники: а) систему освітніх послуг, зокрема: адаптацію навчальної програми та плану, фізичного середовища, методів і форм навчання, використання існуючих в громаді ресурсів, залучення батьків; б) створення позитивного клімату в освітньому середовищі.

Варто звернути увагу на точку зору фахівців, які інклюзивну освіту в навчальних закладах визначають як соціально-педагогічний феномен. Він, зокрема, полягає в організації такого освітнього процесу, де студенти з особливими освітніми потребами навчаються разом з іншими студентами,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>